

VÝROČNÍ
ZPRÁVA
2019

NAUČNÉ STŘEDISKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY Kladno – ČABÁRNA, O. P. S.

• • •

Usilujeme o co
nejzodpovědnější jednání
k přírodě prostřednictvím
prožitku, praktických
činností a přímého
kontaktu s přírodou.

• • •

Sídlo společnosti: nám. Starosty Pavla 44, 272 01 Kladno
IČ: 264 80 441
Kontaktní adresa: CEV Kladno, Brandýsek – Olšany 220, 273 41 Brandýsek
Telefon: Petr Starý – ředitel střediska 602 336 014
Luděk Hora – EVVO pro školy a veřejnost – 605 074 610
Dana Belušová – vzdělávání dospělých, včelařství – 607 190 631
Kancelář – 312 245 333
E-mail: info@nsev-kladno.cz, nsev.kladno@seznam.cz
Webové stránky: <http://www.nsev-kladno.cz>

Organizační struktura společnosti

Ředitel: Petr Starý

Správní rada

Předseda: RNDr. Jiří Menci

Místopředseda: RNDr. Mgr. Petr Soudek PhDr.

Členové: Ing. Dan Jiránek, Ing. Eva Svobodová
Mgr. Vladimíra Hamousová, RNDr. Jaroslav Obermajer

Dozorčí rada

Předseda: Ing. Zdeněk Chmelík

Členové: Ing. Rudolf Baudisch, Ing. Vladislav Skřivan

Obsah

1. ÚVOD	5
2. ZAMĚŠTNANCI	5
2.1. JMENOVITÝ SOUPIS ZAMĚŠTNANCŮ	5
2.2. PÉČE O ZAMĚŠTNANCE	6
3. ORGANIZACE	6
3.1. O NÁS	6
3.2. CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY KLDNO V ROCE 2019	7
3.3. ČINNOSTI	7
4. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA, VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTA	8
4.1. EVVO V ČÍSLECH – VÝKAZ ČINNOSTI	8
4.2. VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY V RÁMCI ŠKOLNÍ VÝUKY	9
4.2.1. <i>Ekologické výukové programy (EVP)</i>	9
4.2.1.1. Krátké programy	9
4.2.1.2. Kombinované programy	9
4.2.1.3. Půldenní programy	10
4.2.1.4. Pobytové programy	10
4.2.1.5. Pobytové programy pro gymnázia	11
4.2.2. <i>Komentované vycházky</i>	12
4.3. MIMOŠKOLNÍ ČINNOST	12
4.3.1. <i>Netopýří školka</i>	12
4.3.2. <i>Kroužek ochrany přírody pro žáky I. stupně ZŠ – Netopýrci</i>	13
4.3.3. <i>Přírodovědný kroužek pro žáky II. Stupně ZŠ – Netopýři</i>	13
4.3.4. <i>Farmářský kroužek – Pavoučci</i>	14
4.3.5. <i>Včelařský kroužek</i>	15
4.4. SOUTĚŽE	15
4.4.1. <i>Kladenská Veverka</i>	15
4.4.2. <i>„Příroda, ve které žijeme“</i>	15
4.5. LETNÍ AKTIVITY	16
4.5.1. <i>PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR – DOBRODRUŽSTVÍ V PŘÍRODĚ 5. – 23. 8. 2019</i>	16
4.5.2. <i>Letní tábor</i>	16
4.6. AKCE PRO VEŘEJNOST	17
5. TERÉNNÍ ČINNOST	20
5.1. PÉČE O ŽIVOČICHY	20
5.2. PÉČE O PŘÍRODNÍ ÚZEMÍ	21
5.3. PÉČE O PERMAKULTURNÍ SAD	21

6. EKOPORADENSTVÍ.....	22
7. GRANTY A DOTACE.....	22
7.1. STŘEDOČESKÝ KRAJ	22
7.2. STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	22
7.3. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	23
7.4. KOMISE RADY MĚSTA KLADNA PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	24
7.5. AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY.....	24
8. SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI SUBJEKTY	24
9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST.....	25
10. PROPAGACE.....	26
10.1. VEŘEJNÁ MÉDIA	26
10.2. ELEKTRONICKÁ MÉDIA	26
10.2.1. <i>Webové stránky NSEV.....</i>	<i>27</i>
10.2.2. <i>Facebook</i>	<i>27</i>
10.2.3. <i>Webové stránky Naučné stezky "Příroda člověku, člověk přírodě".....</i>	<i>27</i>
10.2.4. <i>Webové stránky „Život bez obalů“</i>	<i>28</i>
10.2.5. <i>Webové stránky "Stezky online".....</i>	<i>28</i>
10.2.6. <i>Webové stránky KSEV</i>	<i>29</i>
10.3. PROPAGAČNÍ MATERIÁL.....	30
11. ZÁCHRANNÁ STANICE AVES.....	30
12. ZOOKOUTEK.....	31
13. MEDVĚDÁRIUM	32
14. PODĚKOVÁNÍ.....	32

1. ÚVOD

Vážení a milí přátelé,

velmi nás těší, že se zajímáte o činnost našeho střediska a zrealizované projekty přímo v centru ekologické výchovy nebo v externích pracovištích.

Rok 2019 pro nás byl úspěšný především získáním certifikace poskytovatelů Environmentální výchovy. Celý tento proces nám v řadě oblastí pomohl nastartovat důležité změny.

Během roku jsme úspěšně dokončili řadu projektů, např. „Život bez obalů“ nebo „Přírodní čebna v permakulturním stylu“. Celý rok jsme připravovali i nový terénní program „Cesta dřeva“ pro základní školy a v nabídce bude od roku 2020.

2. ZAMĚSTNANCI

Kolektiv zaměstnanců je stabilizovaný, služebně mladší spolupracovníci se aktivně zapojují do přípravy a realizace projektů, které zvyšují kompetence jednotlivých lektorů i rozsah služeb, které poskytujeme našim klientům.

2.1. Jmenovitý soupis zaměstnanců

Petr Starý – ředitel Naučného střediska ekologické výchovy, ekoporadenství

Dana Belušová – manažerka projektů, příprava a realizace seminářů pro odbornou veřejnost, vedoucí včelařského a farmářského kroužku, ekoporadenství

Luděk Hora – lektor EVP, objednávky pobytů a EVP, tvorba EVP a výroba pomůcek, příprava a realizace akcí pro veřejnost, vedoucí kroužku ochrany přírody a přírodovědného kroužku Netopýři a Netopýrci, ekoporadenství

Barbora Barabášová, DiS. – příprava a realizace akcí pro veřejnost, správa internetových a FB stránek, exkurze v záchranné stanici AVES, ekoporadenství

Mgr. Kristina Tělupilová, (t. č. rodičovská dovolená) – lektorka EVP, evidence EVP, zpracování objednávek, smlouvy, příměstské tábory, exkurze v záchranné stanici AVES

Marie Helclová, DiS. – lektorka EVP, evidence EVP, zpracování objednávek, ubytovací smlouvy, příměstské tábory, exkurze v záchranné stanici AVES

Ing. Veronika Modlingerová – lektorka EVP, tvorba EVP, akce pro veřejnost, vedoucí přírodovědného kroužku Netopýří školka, exkurze v záchranné stanici AVES

Aneta Ondráčková – lektorka EVP, tvorba EVP, vedoucí kroužku ochrany přírody Netopýři a Netopýří školka, akce pro veřejnost, příměstské tábory, exkurze v záchranné stanici AVES

Ing. Lucia Lvová – ochrana přírody, záchrana živočichů, biologický průzkum

Ing. Lenka Táborská – externistka, lektorka, vedoucí farmářského kroužku

Michal Husák – správce Centra ekologické výchovy

Helena Juhová – úklid CEV, výdej jídla

Věra Husáková – úklid CEV, výdej jídla

Martin Tábořský – ošetřovatel medvědů a živočichů v záchrané stanici

Markéta Řeháčková – ošetřovatelka medvědů a živočichů v záchrané stanici

2.2. Péče o zaměstnance

Všem zaměstnancům je nabízena a umožňována účast na vzdělávacích aktivitách odpovídajících jejich pracovnímu zaměření, včetně průběžného zvyšování odborné i pedagogické kvalifikace. Toho využily tyto zaměstnankyně:

Marie Helclová, DiS.

- Jak účinně motivovat žáky a studenty pro školní činnost (Toulcův Dvůr)
- Pojd'me na to od lesa (NP Šumava)

Ing. Lucia Lvová

- Posuzování budov z hlediska výskytu chráněných druhů živočichů (ČSO)
- Za ptáky našeho okolí

Ing. Veronika Modlingerová

- Pozoruj a jednej – praktický přístup k EV (Casiopea)
- Jak postavit dobrý ekologický výukový program – M2 (Kaprálův mlýn)

Aneta Ondráčková

- Pozoruj a jednej – praktický přístup k EV (Casiopea)
- Pojd'me na to od lesa (NP Šumava)
- Jak postavit dobrý ekologický výukový program – M2 (Kaprálův mlýn)

Dana Belušová

- Učitel včelařství (SOUV-VVC Nasavrky, o.p.s.)

Jako každý rok se zaměstnanci také zúčastnili školení Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a proškolení řidičů v rámci platné legislativy. Zaměstnanci mají jako benefit stravenky.

3. ORGANIZACE

3.1. O nás

Stejně jako naše veřejně prospěšná společnost, tak i jednotliví zaměstnanci usilujeme o to být prospěšní svému městu, spoluobčanům, kraji a především životnímu prostředí. Propojováním různých oborů lidské činnosti hledáme možnosti jak ekologicky i ekonomicky udržitelnými metodami dosáhnout kvalitnějšího, zdravějšího a ohleduplnějšího života.

Nevnucujeme své názory, ale navrhujeme a ukazujeme cesty, jak vnímat přírodu jako celek, poznáváním jejich detailů a všech souvislostí.

3.2. Centrum ekologické výchovy Kladno v roce 2019

Narůstající návštěvnost střediska s sebou nese stále větší objem technických činností a provozních zásahů. Investičními projekty se snažíme o rozšíření prostoru pro naše aktivity, získat tak atraktivní prostor pro výuku i využít potenciál, který skýtá rozsáhlý areál. Obnovy se tak dočkalo oblíbené indiánské teepee, vybudovali jsme nový zahradní domek a inventář venkovní učebny, vyrobený z vyřazených dřevěných palet. Zajistili jsme oplocení ukázkové permakulturní učebny, instalovali herní a naučné prvky. Bohužel již několikátý rok čekáme na opravu střešní terasy, která je z bezpečnostních důvodů uzavřena.

3.3. Činnosti, které standardně realizujeme:

- půldenní ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ, SŠ a speciální školy
- ekologicko – vzdělávací pobyty pro MŠ, ZŠ, SŠ a speciální školy
- speciální program pro gymnázia
- přírodovědně zaměřené kroužky pro děti i dospělé
- akce pro rodiče s předškolními dětmi
- vzdělávací a osvětové akce pro odbornou veřejnost
- letní pobytový tábor
- příměstské tábory (jarní a letní)
- soutěže pro děti
- pronájem prostor pro vzdělávací akce
- ekoporadenství
- mapování a archivace poznatků o historickém i současném výskytu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů na Kladensku
- rekonstrukce a údržba naučných stezek na území naší působnosti
- údržba lokalit chráněných území
- péče o zraněné živočichy umístěné v záchranné stanici AVES
- péče o kladenskou medvědice

4. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA, VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTA – EVVO

Stěžejní činností ekocentra je EVVO. V rámci naší organizace tyto vzdělávací aktivity zaměřujeme na všechny cílové skupiny. Přesto ekologická výchova dětí a mládeže je převládající aktivitou našich pracovníků a je průběžně realizována různými metodami práce.

4.1. EVVO v číslech – výkaz činnosti

Výkaz činnosti za rok 2019 (pouze pro činnost v oblasti EVVO)				počet akcí	počet účastníků
1	Ekologické výukové programy pro školy	denní	MŠ	47	1177
2			ZŠ	49	969
3		pobytové	MŠ	6	125
4			ZŠ	17	386
5			SŠ	2	52
6	Mimoškolní činnosti pro děti	pravidelné kroužky		5	66
7		nepravidelné akce		7	169
8	Vzdělávací programy pro dospělé nepedagogy	všechny akce		5	140
9	Osvětové akce pro veřejnost	všechny akce		22	2485

4.2. Vzdělávací programy v rámci školní výuky

4.2.1. Ekologické výukové programy (EVP)

Největší podíl EVVO probíhá u dětí a mládeže prostřednictvím školních ekologických výukových programů (EVP). EVP je blok ekologicky a přírodovědně zaměřených aktivit. Konkrétní typ programu (jeho téma a obsah) si školy objednávají on-line přes rezervační systém, kde si také rezervují vhodný termín, případně si jej mohou objednat i telefonicky. Programy jsou přizpůsobovány zvolenému tématu, délce konání a věku účastníků. Počet účastníků jedné skupiny je min. 15, max. 30. Program je dle počasí a možností realizován přednostně v přírodě a je doplněn o různé praktické ukázky a činnosti k danému tématu. Programy realizujeme od pondělí do středy.

Školská zařízení si hradí náklady pobytu (ubytování a stravu) a z větší části i náklady programu (pomůcky, materiál).

Rozdělení EVP:

- **Krátké programy**
- **Kombinované programy**
- **Půldenní programy**

4.2.1.1. Krátké programy

Krátké ekologické výukové programy trvají 45 minut – jedna vyučovací hodina.

Nabídka krátkých programů pro MŠ:

- **Vodní království**
- **Co se děje v trávě**
- **Cesta k jablíčku**
- **Rákosníček v parku**
- **Hra na záchranou stanici**
- **Nakupuj šetrně!**
- **Kam s ním?**
- **Co nám běhá po dvorku**

Pro ZŠ a SŠ jsou krátké programy po domluvě, vhodné jsou i pro kolektivy hendikepovaných klientů.

4.2.1.2. Kombinované programy

Kombinované programy jsou vhodné pro vícepočetnou skupinu dětí. Děti se rozdělí na dvě skupiny, kdy jedna skupina má krátký program a druhá skupina jde s jiným lektorem na exkurzi do Záchrané stanice AVES a po 45 minutách se skupinky vymění. Tuto možnost vítají zejména MŠ, které využívají celé kapacity nasmlouvaných autobusů a přijíždějí s větším počtem dětí.

4.2.1.3. Půldenní programy

Půldenní EVP je blok ekologicky a přírodovědně zaměřených aktivit. Doba trvání půldenního EVP jsou tři vyučovací hodiny.

Nabídka půldenních programů pro MŠ:

- Kosí rok
- Jak to chodí u mravenců
- Jak roste strom aneb život stromu
- Čarodějův učeň
- Příroda – největší stavebnice
- Rostliny v přírodě
- Výlet do přírody
- Vyprávění úhoře Matěje

Nabídka půldenních programů pro ZŠ a SŠ:

- Zima v přírodě
- Proměny lesa
- Člověk a zvířata
- Cesta PET lahve (od 4. třídy)
- Vynálezy přírody (od 4. třídy)
- Ptačí svět
- Život ve vodě a kolem ní
- Jak ulehčit přírodě?
- Třídíme správně?
- Život na louce
- Cesta dřeva
- Zahrada pro všechny

4.2.1.4. Pobytové programy

Jedná se o tři až pětidenní ekologicko – vzdělávací pobyty pro školní kolektivy v budově CEV. Během tohoto pobytu si vyučující vyberou témata dopoledních a odpoledních programů. Konkrétní podoba je přizpůsobena věku dětí. Na vzdělávací pobyty k nám jezdí MŠ, ZŠ ale i SŠ z celého Středočeského kraje a Prahy.

První den odpoledne je možnost jít s průvodcem na exkurzi do Záchrané stanice Aves, kde si děti mohou pod dohledem průvodce nakrmit česká plemena hospodářských zvířat. V úterý a ve čtvrtek nabízíme dopolední i odpolední program. Na středu jsou připravené exkurze dle výběru nebo mohou děti se svým vyučujícím podniknout vycházku samostatně. Na pátek výuku již neorganizujeme, dětem pobyt končí a po závěrečném vyhodnocení aktivit odjíždějí domů.

Ve volných chvílích mezi programy se děti seznámí s chovatelským zázemím, vermikompostérem, permakulturní zahrádkou či systémem třídění odpadu nejen v ekocentru.

Nabídka odpoledních programů pro MŠ:

- Pevnost Boyard
- Pozdrav z Čabárny
- Co nám dává les?
- Hra na záchranou stanici
- Život stromu
- Vyrábíme ze dřeva
- Pozdrav z Čabárny

Nabídka odpoledních programů pro ZŠ a SŠ:

- Pozdrav z Čabárny
- Kufr plný otázek
- Staň se revírníkem
- Pevnost Boyard
- Fotorally
- Zpracování bylinek
- Vyrábíme ze dřeva
- Chuť ová křížovka

Nabídka vycházek v rámci vzdělávacích pobytů:

- Po stopách hornické minulosti
- Les a hospodaření v něm
- Hornický skanzen Mayrau
- Město Kladno
- Trvalá expozice o přírodě Křivoklátska v IS LČR v Křivoklátě

4.2.1.5. Pobytové programy pro gymnázia

Speciální třídení pobytový program na téma „Krajina ovlivněná člověkem“ nabízíme pro gymnázia. Studenti se věnují poznávání různých antropogenních vlivů na kvalitu a ráz krajiny, k čemuž okolí původně průmyslového Kladna nabízí spoustu příležitostí. Program probíhá z velké části v terénu a studenti si vyzkouší více praktických a průzkumných činností. Během celého pobytu se věnují rozborům a měření různých veličin v půdě, vodě a ve vzduchu. Na některých chemických látkách si ukáží, jak putují krajinou a ovlivňují ji. Jednotlivé činnosti na sebe navazují po celou dobu pobytu. Program je doplněn exkurzí do záchrané stanice a seznámením se s principem fungování ekocentra, jako nízkoenergetické stavby.

4.2.2. Komentované vycházky

Jedná se o vycházku v dané lokalitě s odborným výkladem lektora, často na podkladě vybudované vlastní naučné stezky. Počet osob na jednu exkurzi v délce 2 –3 hodiny je min. 12, max. 30 účastníků. Zájem o tyto aktivity částečně opadá, zejména z důvodu obtížné dopravy do vzdálených lokalit, přesto však vycházky ponecháváme v naší nabídce zejména pro využití místními školami.

Současná nabídka vycházek:

- Záchranná stanice pro zraněné živočichy Aves
- Drvotova naučná stezka I
- Drvotova naučná stezka II
- Vinařická horka
- Halda Ronna
- Pašijova draha a hradiště Libušín
- Dvořákova stezka (Kralupy – Nelahozeves a zpět)
- Naučná stezka Rakovník

4.3. Mimoškolní činnost

V rámci mimoškolní zájmové činnosti vedeme řadu kroužků zaměřených na ekologii, včelařství, hospodářství a obecnou přírodovědu.

- kroužek Netopýří školka
- kroužek ochrany přírody Netopýrci
- přírodovědný kroužek Netopýři
- farmářský kroužek – Pavoučci
- včelařský kroužek

4.3.1. Netopýří školka

Kroužek je určený pro předškolní děti. Realizován je každou středu od 15.30 do 17.00. hod., převážně v přírodě nebo v areálu ekocentra. V případě nepříznivého počasí využíváme prostory v ZS Aves nebo budovu CEV. Kroužek je zaměřený na poznávání přírody a snadný pohyb v ní. Vedoucími jsou Ing. Veronika Modlingerová a Aneta Ondráčková.

4.3.2. Kroužek ochrany přírody pro žáky I. stupně ZŠ – Netopýrci

Probíhá celoročně kromě letních prázdnin, se schůzkou jednou týdně v pondělí a trvá hodinu a půl. Cílem kroužku je poznávání pozitivních a negativních vlivů na přírodu i krajinu a ochranu životního prostředí přiměřenou formou. Kroužek vedou Luděk Hora a Aneta Ondráčková.

4.3.3. Přírodovědný kroužek pro žáky II. stupně ZŠ – Netopýři

Kroužek je zaměřen na sledování vztahů a vazeb mezi živou a neživou přírodou, aktivní činnosti při ochraně krajiny, živočichů a rostlin, údržbu chráněných území, monitoring ohrožených druhů, zejména ptactva a terénní pobyty v přírodě. Dvouhodinové schůzky probíhají v pátek od 15. hod.

S přírodovědnými kroužky jsme navštívili řadu zajímavých míst formou celodenních výletů, kterých bylo v průběhu roku šest. Jako každý rok i letos jsme vyrazili na dvě víkendové akce – a to v zimě do Hutí u Pacova a v létě tradičně na Berounku do Skryjí. Koncem prázdnin jsme jako každý rok uspořádali pro děti z našich kroužků čtrnáctidenní tábor, tentokrát na skautské základně v Orlovech na Vysočině. Celotáborovou hru jsme letos připravili na téma „Život na hradě aneb jak se žilo ve středověku“.

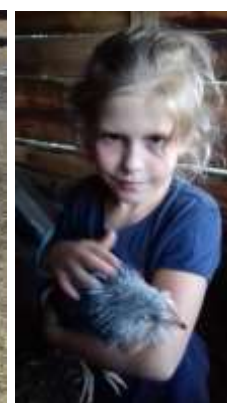
Přírodovědné kroužky mají své webové stránky, kam jsou vkládány důležité informace

pro děti i rodiče a zároveň fotografie z kroužků, výletů, víkendových akcí, táborů a ostatních akcí, kterých se zúčastnily. Stránky spravuje Aneta Ondráčková.

4.3.4. Farmářský kroužek – Pavoučci

Kroužek je zaměřený na zemědělské činnosti a hospodářská zvířata, k čemuž slouží zrekonstruovaná část chovatelských zařízení v Záchraně stanici Aves. Kroužek se koná ve středu a trvá 2 hodiny. Naším cílem je prohlubovat v dětech zájem o zemědělství a probouzet v nich odpovědnost ke všem zvířatům chovaným pro potěšení i užitek. Kroužek je pod vedením jednoho lektora, Dany Belušové. Z důvodu bezpečné činnosti dětí v kroužku byl maximální počet stanoven na 10.

4.3.5. Včelařský kroužek

Tradičně po celý rok probíhala výuka ve včelařském kroužku rodinného typu pod vedením Dany Belušové, který navštěvují celé rodiny. Zájem o včely se tak stává zálibou, která kromě získaných vědomostí a praktických dovedností v chovu včel a při zpracování jejich produktů napomáhá mezigenerační komunikaci a společnému trávení volného času. V průběhu roku schůzky navštěvovalo 15–20 zájemců. Kroužek úzce spolupracuje se ZO a OO ČSV, z.s. Kladno, pro které rovněž vzdělává začínající včelaře.

4.4. Soutěže

4.4.1. Kladenská Veverka

V roce 2019 se uskutečnil 31. ročník mezinárodní výtvarně – literární soutěže. Tradičně je soutěž zaměřena na ochranu přírody a životního prostředí. Vyhlášení vítězů s předáním cen proběhne 28. 2. 2020 v kině Hutník, kde zůstanou díla celý rok vystavena.

Soutěžní kategorie, které jsou členěny dle věku:

- Kresba, malba, grafika, keramika a jiné výtvarné techniky
- Fotografie
- Literární práce

4.4.2. „Příroda, ve které žijeme“

Cílem vědomostní soutěže podpořené Středočeským krajem bylo poznávání přírody v našem okolí a důležitost její ochrany. Tentokrát bylo zvoleno téma ptačí říše. Děti v soutěži ukazují své znalosti přírody, zároveň i tvůrčí zručnost a ve finále schopnost spolupráce a obhajoby svých názorů a prací. Akce se těšila velkému zájmu třídních kolektivů, které naplily všechny kategorie:

I. 4. – 5. třída, II. 6. – 7. třída, III. 8. – 9. třída, IV. SŠ a SOU

Soutěžící kolektivy pracovaly na úkolech jednotlivých kol:

1. Poznávací test – online
2. Použití přírodnin v praxi
3. Vědomostní přírodovědný test – online
4. Tvorba vlastního projektu – Monitoring ptačí říše

4.5. Letní aktivity

Během první poloviny července probíhají pravidelné úpravy, které nelze realizovat za plného provozu. Mezi ně patří malování a nátěry v interiéru, čištění koberců, mytí oken a kompletní dezinfekce ubytovacích prostor. Po těchto údržbách opět najíždíme na plný provoz. Probíhají zde jak tábory jiných organizací, tak i příměstské tábory organizované přímo námi. Nelze opomenout tábor účastníků našich kroužků, který se každý rok uskuteční na jiném místě a trvá zpravidla 10 – 14 dnů.

4.5.1. Příměstský tábor – Dobrodružství v přírodě 5. – 23. 8. 2019

V tomto roce se táborů účastnilo 75 dětí ve věku 6–12 let. Ze všech dětí se na týden stali táborníci, kteří získávali znalosti o přírodě, o chování nejen v lese a vyzkoušeli si spoustu tábornických dovedností. Během celého tábora děti sbíraly za splněné úkoly předměty do krabičky poslední záchrany, kterou si na konci tábora odnesly domů. Táborníci si vyzkoušeli střílení z praku, první pomoc i práci s nožem. Připravili jsme si různé typy ohňů, pracovali jsme s jehlou a nití, zaběhli jsme si do lesa ulovit svačinu a došli si do Brandýsku na točenou zmrzlinu. Každý den jsme si zahráli spoustu různých pohybových her, ale byl čas i na malování a odpočinek. Všechny děti za týden získaly nové zkušenosti a zážitky a my už se těšíme na příští rok.

4.5.2. Letní tábor

Pro děti z našich kroužků jsme čtrnáctidenní tábor tentokrát připravili na skautské základně Orlovy na Vysočině. Jako celotáborovou hru jsme vybrali téma „Život na hradě aneb jak se žilo ve středověku“. Celý program byl doplněn hrami inspirovanými středověkem. Jedním z největších zážitků pro děti byla noc prožitá na nedalekém hradě Lipnice nad

Sázavou, který jsme si mohli téměř celý prohlédnout a na nádvoří pak rozdělat oheň, opéct si špekáčky a užít si netradiční večer. Navštívili jsme i nedalekou zříceninu Orlík a město Humpolec. V programu nechybělo ani poznávání okolní přírody či koupání a sbírání hub. Tábora se zúčastnilo celkem 34 dětí z mladšího i staršího kroužku.

4.6. Akce pro veřejnost

DATUM	NÁZEV AKCE	STRUČNÁ ANOTACE
19. 1. 2019	Vyrobte si ptačí budku	výroba ptačích budek
25. 2. 2019	Promítání filmu	promítání dokumentárního filmu JANE
6. 4. 2019	„Čabárna úklízí“	úklid okolí CEV
13. 4. 2019	Velikonoce v Avesu	velikonoční tvoření
28. 4. 2019	Den Země	soutěžně – poznávací stezka pro veřejnost
5. 5. 2019	Vítání ptačího zpěvu	vycházka s ornitologem
9. 5. 2019	Výstava „Supermarket svět“	výstava, přednáška, konference

25. 5. 2019	EKO - DEN	osvětový program
26. 5. 2019	Workshop na téma permakultura v zahradě	vybudování bylinkové spirály
26. 5. 2019	Den dětí Kladno - Švermov	soutěže a hry pro děti
30. 5. 2019	Výroba vermikompostéru	výroba domácího vermikompostéru
1. 6. 2019	Dětský den s myslivostí	soutěže a hry pro děti s ukázkou mysliveckých tradic
9. 9. 2019	Netopýří noc	přednáška o netopýrech, ukázky a vycházka za netopýry do terénu
21. 9. 2019	Den zvířat	hry, soutěže a tvořivé dílny s tematikou zvířat, možnost výroby vlastního krmítka
6. 10. 2019	„Čabárna úklízí“	úklid okolí CEV
12. 10. 2019	Workshop šití pomůcek pro bezobalovou domácnost	výroba odličovacích tampónů a sáčků na pečivo
19. 10. 2019	Den stromů	exkurze s průvodcem po dendrologické zahradě
4. 11. 2019	Přednáška o cirkulární ekonomice	přednáška o šetrnějším způsobu života
12. 11. 2019	Vrby pro opylovatele	přednáška o vhodné výsadbě vrb

23. 11. 2019	Hravé odpoledne pro rodiče s dětmi	soutěže a hry pro děti, osvětové programy
27. 11. 2019	Přednáška o bezobalovém způsobu života	přednáška o šetrnějším způsobu života
29. 11. – 1. 12. 2019	Konference vedoucích včelařských kroužků mládeže	přednáška, konference
7. 12. 2019	Vánoce na Čabárně	tvoření na vánoční téma
11. – 15. 12. 2019	Medové Vánoce	Výstava, přednáška, konference, osvětové programy

5. TERÉNNÍ ČINNOST

Terénní činnosti naší organizace můžeme rozdělit do tří skupin:

- péče o živočichy
- péče o přírodní území
- péče o areál a permakulturní sad

Aktivity jsou založeny na spolupráci se Záchranou stanicí Aves. Ve všech oblastech u nás opět vykonávali odbornou praxi studenti ze Střední zemědělské školy v Rakovníku a jiných odborných škol, pro které jsme i odbornými konzultanty jejich seminárních prací. Do péče o areál se mimo zaměstnanců zapojili také pracovníci z firem v rámci dobrovolnických aktivit.

5.1. Péče o živočichy

Potřebnost péče vyplývá jak ze sezónních potřeb, tak z plánovaných činností, i z aktuálního ohrožení živočichů. Spolu se ZS Aves se spolupodílíme na záchraném programu sýčka obecného a stejně tak na záchraném transferu škeble říční na hořínském kanále.

Zachraňovali jsme rybí populaci na rybníku v Mozolíně a prováděli přírodovědný průzkum v lokalitě Zeměchy u Kralup nad Vltavou. S městským úřadem ve Slaném proběhlo rozvěšování budek a krmítek na území Slaného, ve spolupráci s Gymnáziem Kladno v Kladně a pak i v MŠ Brejličky, kde jsme vyvěsili budku pro puštíka obecného, na koupališti ve Středoklukách jsme zachraňovali žáby z nenapuštěného bazénu. Jako každý rok proběhlo i zimování netopýrů, příkrmování a hnízdění ptactva.

5.2. Péče o přírodní území

Na základě smluvního vztahu jsme opakovaně ošetřovali sečením porostu maloplošné chráněné území u Sak na Kladensku s výskytem hořečku brvitého, dále VKP v lokalitě Čabárna. Péče o travní porosty v blízkosti záchranné stanice a ekocentra probíhá převážně formou pastvy drobných hospodářských zvířat, případně mozaikovitým sečením s následným sušením sena či zkrmováním píce. Další ošetření a dosev zajistí kvalitní skladbu trvalých travních porostů.

5.3. Péče o areál a permakulturní sad

Ovocný sad ve skladbě původních vysokokmenných odrůd udržuje smluvně arborista Michal Fiala. Sekání porostu v okolí zajišťuje správce budovy CEV Michal Husák. Permakulturní zahrádka se nám rozšířila jak velikostí, tak novými prvky, do jejichž výstavby se zapojili účastníci projektu projektu *Přírodní učebna v permakulturním stylu*, podpořeného Státním fondem životního prostředí. O údržbu se mimo ostatní starají zejména pracovnice Mgr. Veronika Modlingerová a Aneta Ondráčková. Na drobných pracech v permakulturní zahradě se podílejí i členové všech našich kroužků. Na pozemcích v blízkosti ekocentra hospodaříme ekologicky šetrným a permakulturním způsobem a máme v plánu ucházet se o titul „Přírodní zahrada“.

Areál byl rozšířen o četnou výsadbu dřevin a trvalek k posílení estetického i funkčního využití pozemku, zvýšení druhové rozmanitosti a rozšíření potravní nabídky opylovatelů i místních poluplací ptactva. Venkovní prostory byly rozšířeny i o technické prvky (zahradní domek, venkovní lavice a tabule) s cílem získat atraktivní zázemí pro výuku v přírodním prostředí.

6. Ekoporadenství

V naší organizaci provozujeme s podporou Středočeského kraje ekoporadenství tematicky zaměřené na specializace:

- Záchrané stanice a živočichové z volné přírody
- Chov hospodářských a zájmových zvířat
- Včelařství
- Naučné stezky a ekologická výchova

Ve všech odvětvích ekoporadenství radí odborníci z našeho střediska. Dotazy přicházejí prostřednictvím telefonu, e-mailu, ale i přes sociální sítě.

7. Granty a dotace

7.1. Středočeský kraj

Naše činnost v rámci funkce Krajského střediska environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve Středočeském kraji spočívala v koordinaci aktivit a potřeb vlastních, ale i při spolupráci s dalšími neziskovými organizacemi a školskými zařízeními. S příspěvkem na základní činnosti a pokrytí 1,5 úvazku managementu pro realizaci aktivit spojených s plněním Koncepce EVVO Středočeského kraje jsme obdrželi dotaci ve výši 980 tis. Samostatným projektem s dotací 950 tis. jsou aktivity zaměřené na ekoporadenství, které probíhá permanentně, se zapojením kompetentních zaměstnanců pro oblast EVVO, ochranu přírody a záchrané stanice, chov hospodářských a domácích zvířat a včelařství.

Současně byly realizovány projekty (popsané v ostatních kapitolách) na základě veřejné výzvy, z nichž některé budou ukončeny až v roce 2020. Závěrečné zprávy a vyúčtování všech příspěvků probíhají bez podstatných připomínek. Celková hodnota dotace těchto projektů činí 499 tis. Kč.

7.2. Státní fond životního prostředí

Od roku 2018 probíhal projekt podpořený ze SFŽP ČR podle podmínek Národního programu Životní prostředí, prioritní oblast Environmentální prevence, podoblast EVVO, podporovaná aktivita c) Úpravy venkovních areálů a pozemků základních škol a organizací působících v oblasti EVVO pro podporu výuky ve venkovním prostředí, v celkovém objemu nákladů 587 000,- Kč. Dotace činí 487 tis. Kč. Záměrem bylo vybudování technického zázemí pro výuku v areálu ekocentra (venkovní učebna z palet, zahradní domek),

demonstraci permakulturních prvků a postupů (vysoké a vyvýšené záhony, bylinková spirála, německá kopa, paňník, kompostér), a přiblížení významu včelařství nejširší veřejnosti naučnými panely. Zároveň zde probíhala výsadba pylodárných stromů, keřů, lián a trvalek ve spolupráci s odbornou firmou. Výsev a osázení záhonů zeleninou, léčivými a kořenými bylinami, založení květnaté louky a motýlího záhonu pomáhá nejen zvyšovat atraktivitu areálu pro výuku a návštěvníky, ale také prezentovat možnosti zvyšování biodiverzity našich zahrad. Rozšířením potravní nabídky pro hmyz, další opylovatele, ptactvo a jiné drobné živočichy získáváme i čerstvý zdroj zdravé výživy pro člověka. Péči o výsadbu a záhony provádíme svépomocí. Do zahradnických činností jsou zapojovány i děti z přírodovědných kroužků. Součástí projektu je také oplocení, které umožňuje vstup návštěvníkům, ale chrání záhony proti zvířectvu obývajícím a navštěvujícím tento areál. Projekt má povinnou pětiletou udržitelnost a tím je před námi další úkol, zajistit péči a podmínky prosperity výsadby i inventáře před ne vždy ohleduplnými návštěvníky volně přístupného areálu.

7.3. Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

V rámci Programu na podporu NNO v roce 2019 byly podpořeny dva projekty. První byl zaměřen na tvorbu nového pobytového výukového programu „Jak vzniká dřevo“, ve výši 200 tis. Kč, které tvoří 55% všech uznatelných nákladů a druhý, „Život bez obalů“, byl zaměřen na snížení produkce odpadů na Kladensku, s podporou ve výši 200 tis. Kč, které tvoří 65% uznatelných nákladů. Výstupem projektu, kromě prezenčních aktivit, byl i průzkum mezi obyvateli, jehož výsledky a veškeré aktivity a poznatky jsou promítány do obsahu tematické mobilní výstavy na 10 rollupech, které jsou k zapůjčení pro další osvětlu i mimo naší oblast. Jako trvalý exponát našeho areálu tak přibyl i „hřbitov odpadků“, demonstrující biologickou neodbouratelnost některých složek našeho běžného komunálního odpadu. Oba projekty byly zrealizovány, dokončeny a vyúčtovány dle harmonogramu a v souladu s rozpočtem.

7.4. Statutární město Kladno a Komise Rady města Kladna pro životní prostředí

V tomto roce jsme obdrželi prostředky na provoz od SMK ve výši 6.350 tis.Kč, dále 50 tis. Kč od Komise RM ŽP pro přípravu projektové dokumentace na Revitalizace nivy Týneckého potoka a 75 tis. Kč na stavbu multifunkčního přístřešku, zejména pro uskladnění krmiv, které budou čerpány v roce 2020.

7.5. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Na základě výsledků veřejné zakázky s názvem „Monitoring druhů ptáků přílohy I směrnice o ptácích v ptačích oblastech 2020–2023“ jsme v závěru roku získali smlouvu na monitoring ptactva ve Středních Čechách. Při realizaci budeme spolupracovat s Rakovnickým ornitologickým spolkem Fénix Rakovník. Garanty tohoto vysoce odborného projektu v hodnotě 1 234 000,- Kč jsou Petr Starý a Ing. Lucia Lvová.

8. SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI SUBJEKTY

- **SSEV Pavučina**

I v roce 2019 jsme plnili podmínky členství v rámci Sdružení středisek ekologické výchovy. Celostátní síť organizací specializovaných na ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu usnadňuje svým členům a pozorovatelům vzájemnou informovanost, metodickou pomoc, odborný dohled i záštitu a příležitost k získávání a prezentaci zkušeností na každoročním setkání valné hromady.

- **Česká společnost ornitologická**

Systematická spolupráce při mapování výskytu vzácných druhů ptáků na Kladensku probíhá již řadu let. Aktivity jsou zaměřené na kroužkování ptactva, zimní sčítání vodních ptáků a osvětovou činnost, jako je každoroční jarní „Vítání ptačího zpěvu“.

- **Centra ekologické výchovy ve Středočeském kraji**

Spolupráce s dalšími organizacemi a jejich pracovníky zabývajícími se ochranou přírody, environmentální výchovou, vzděláváním a osvětou byla tradičně na dobré úrovni a rozvíjela se více na bázi metodické. V rámci zakázek Středočeského kraje jsou partnerská střediska zapojována jako subdodavatelé a pořadatelé regionálních akcí.

Další významně spolupracující neziskové subjekty

- Středisko volného času Labyrint
- Sládečkovo vlastivědné muzeum Kladno
- ZŠ a MŠ Jiráskova Kladno – Motyčín
- SZŠ a VOŠZ Kladno
- ČSV, z.s. ZO Kladno
- Svaz chovatelů ovcí a koz ČR, a.s.
- MÁJA – Společnost pro rozvoj včelařství

Subjekty aktivně podporující konkrétní činnosti

- IS LČR v Křivoklátě
- ČMMJ

9. PUBLIKAČNÍ ČINNOST

- **Informační leták**

Pro potřebu informací o středisku, činnosti ekocentra i možnostech areálu byl vydán propagační leták v nákladu 2000 ks.

- **Publikace na podporu včelařství**

Další z materiálů rozšiřující naší nabídku pomůcek a metodik je publikace v rámci rozvoje poradenství v oboru včelařství, vydaná jak v tištěném nákladu, tak jako e-publikace autorky D. Belušové – Jak si vychovat své nástupce a zajistit tak pokračování včelařské tradice. Brožurka je k dispozici na vyžádání, elektronická verze volně ke stažení z webových stránek, stejně jako většina vydaných materiálů.

10. PROPAGACE

Na aktivitách publicity se podílejí všichni lektori, kteří dle své míry zapojení a odbornosti připravují informace o chystaných aktivitách. K informování veřejnosti jsou i nadále využívány vývěsky před ekocentrem, v záchranné tanici Aves i u Kladenského medvědária.

10.1. Veřejná média

- **Pravidelná tisková oznámení**

V roce 2019 se naše nabídka akcí dostávala v tiskové formě k široké veřejnosti prostřednictvím informačního měsíčníku „Kladno žije“ a kulturně společenského zpravodaje. „Kamelot“.

- **Tištěná média – Kladenský deník**

Příležitostně zveřejňujeme nabídku našich akcí v Kladenském deníku, občas na akce dorazí i redaktor z časopisu a otiskne report akce, případně vyžádá vypracování odpovědí a textů.

- **Odborná periodika**

Informace s konkrétním zaměřením na specifickou cílovou skupinu nabízíme k zveřejnění v odborných členských časopisech především v časopise Včelařství.

- **Rádio Relax**

V rámci propagace aktivit pro nejširší veřejnost je oslovována redakce regionální rozhlasové stanice Rádio Relax, kde probíhají upoutávky formou sponzorského daru.

10.2. Elektronická média

Nejefektivnější metodou propagace se v posledních letech ukazují média na online dostupná z PC, tabletů a mobilních telefonů a odkazy s využitím QR kódů.

10.2.1. Webové stránky NSEV

Návštěvnost webových stránek je průměrně okolo 2000 návštěvníků za měsíc. Zdroje prokliků jsou nejvíce sociální sítě, ale i přímé zobrazení webových stránek. Zájemcům o aktuality rozesíláme informace s pozvánkami jednou měsíčně.

<http://www.nsev-kladno.cz/>

10.2.2. Facebook

Na sociálních sítích máme asi největší prostor komunikovat s širokou veřejností. Facebookové stránky slouží i jako ekoporadenství. Správce stránek facebookových i všech webových naší organizace je Barbora Barabášová, DiS. Příslušné dotazy předává koordinátorům poradenství. V současné době máme 485 označení „To se mi líbí“ a 523 sledujících.

<https://www.facebook.com/NSEVKladno/>

10.2.3. Webové stránky Naučné stezky “Příroda člověku, člověk přírodě”

V rámci projektu “Příroda člověku, člověk přírodě” při vybudování Naučné stezky, jsme vytvořili samostatné webové stránky. Web byl vybudován pro lepší přehlednost a větší

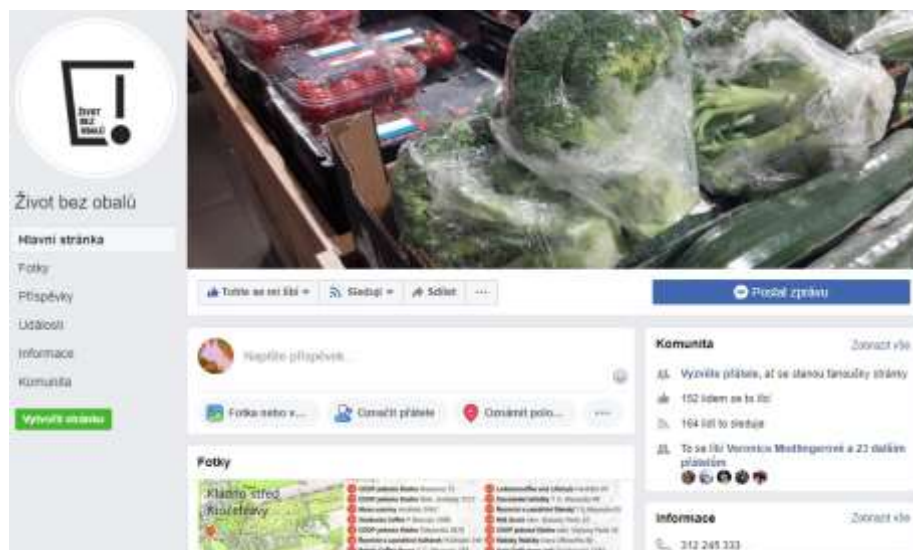
prostor pro vkládání informací, fotografií a materiálů ke stažení. Stránky jsou doplňovány o nové informace nebo fotky.

<http://ns-cabarna.webnode.cz/>

10.2.4. Webové stránky „Život bez obalů“

V roce 2019 v rámci projektu „Život bez obalů“ vznikly webové stránky, nový facebookový a instagramový profil. Na těchto stránkách a profilech jsme komunikovali se zájemci o danou problematiku.

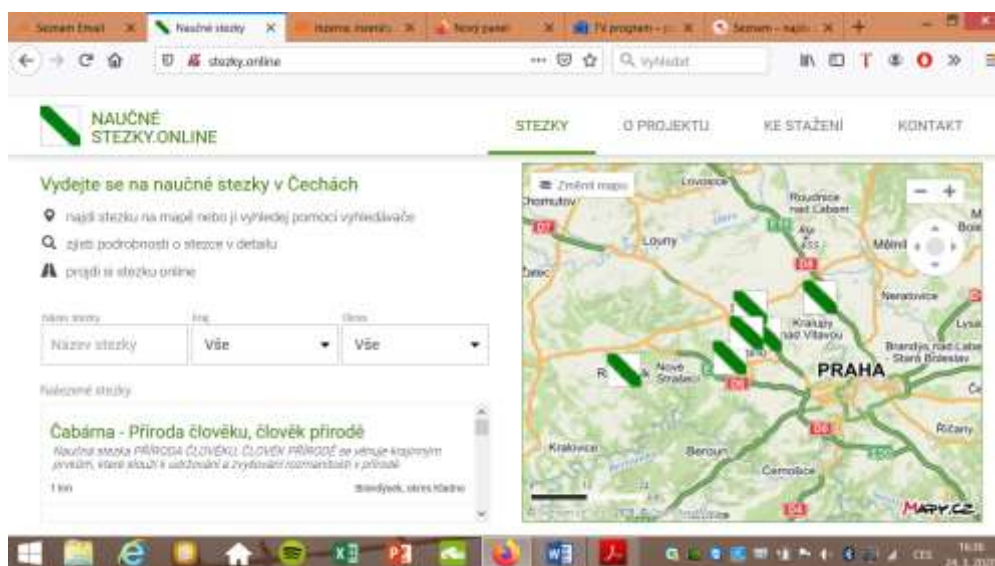

<https://zivot-bez-obalu.webnode.cz/>

10.2.5. Webové stránky „Stezky.online“

Elektronické úložiště panelů naučných stezek realizovaných naší organizací v minulých letech byly zřízeny za podpory Středočeského kraje. Neustálá devastace stojanů, panelů i inventáře nás nutí k přesunu informačních tabulí do virtuálního prostoru. Návštěvníci mají možnost pomocí QR kódu načíst jednotlivé stezky, informační letáky i

obsah naučných panelů. Portál lze doplňovat údaji o dopravě, dostupnosti služeb i dalších pozoruhodnostech v okolí.

<http://stezky.online/>

10.2.6. Webové stránky „Krajská střediska EVO“

Jako Krajské středisko EVO prezentujeme ekocentrum, své služby a aktivity pro všechny klienty i prostřednictvím webu Středočeského kraje. Správu zrealizuje MGr. Renata Šťovíčková, tč. na rodičovské dovolené. Je zde i ke shlédnutí **prezentační video**, pořízené Ekocentrem Huslík v rámci zakázky Středočeského kraje

<https://www.youtube.com/embed/pbMF4nOrQ1M?rel=0&showinfo=0>

<https://evvo.kr-stredocesky.cz/?sid=6a3909300ef13ab401014ca70d5cfbf5&lang=cz&uzel=141>

10.3. Propagační materiál

- Sběratelské kalendářky

Každoročně vydávané s kontakty v rámci EVVO, ekoporadny a záchrané stanice byly připraveny na rok 2020 opět s motivem chráněného živočicha – volavky popelavé, budovy ekocentra a projektových aktivit. Kapesní kalendáře, které jsou i zasílány na vyžádání, potěší řadu sběratelů.

- Turistická vizitka a známka

Návštěvníci Záchrané stanice AVES si mohou zakoupit turistickou vizitku případně i turistický deník a známku. Vizitku lze zakoupit přímo v ZS Aves nebo v budově CEV.

11. ZÁCHRANNÁ STANICE AVES

Záchraná stanice AVES se nachází v blízkosti budovy CEV Kladno jako samostatná organizace, nicméně s NSEV je ve velmi úzkém vztahu a vzájemná spolupráce nám umožňuje nabídnout malým i velkým návštěvníkům přímý kontakt s přírodou a s některými volně žijícími zvířaty, která naleznou v trvalé expozici handicapovaných zvířat. Expozice je pravidelně využívána při výuce ekologických výukových programů pro MŠ, ZŠ a SŠ a při různých akcích pořádaných pro veřejnost.

Vedle expozice handicapovaných živočichů je možné navštívit také farmářský koutek pro hospodářská zvířata. Společně s pracovníky stanice byly zorganizovány besedy a přednášky. Cílem všech aktivit je především u dětí a široké veřejnosti vzbudit zájem o přírodu a její aktivní ochranu a u dospělých účastníků demonstrovat rizika i důsledky činnosti člověka při poškozování přirozených biotopů a neustálém omezování životního prostoru živočichů z volné přírody.

Zároveň se v rámci osvětové činnosti zapojujeme do vypouštění rehabilitovaných živočichů do volné přírody a monitoringu ptactva, které využívá umělé hnízdní úkryty. Chování ptactva na krmítku a odchov ptáčat v budce sýkorek on-line přenášíme prostřednictvím kamery na naše webové stránky.

12. ZOOKOUTEK

Mezi ZS Aves a budovou CEV můžete navštívit hospodářský koutek především pro zvířata původních českých plemen. Farmářský koutek je využíván při výuce ekologických programů, přírodovědných kroužků, odborných workshopů a dalších akcí pro veřejnost. Díky němu můžeme nejen zatraktivnit naše aktivity o přímý kontakt se zvířaty, ale především dětem zpestřit a obohatit výuku i pobyt v ekocentru. Expozice hospodářských zvířat je volně přístupná veřejnosti.

V budově CEV se nalézá zookoutek pro zvířata drobného a exotického chovu. Ten je využíván především při mimoškolních zájmových kroužcích, které se zapojují do péče i krmení.

Jednotlivá zvířata jsou označena a evidována v souladu s platnou legislativou, včetně registrace hospodářství prostřednictvím Českomoravské společnosti chovatelů, a.s. Při ošetřování a transportu zvířat je postupováno ve shodě se zásadami welfare chovu, obvyklými zooveterinárními opatřeními a speciálními předpisy, včetně odbornosti pověřených pracovníků.

Každoročně pro Statutární město Kladno a potěšení zejména dětských návštěvníků města, je v období adventu pořádána expozice vánočních jesliček s živými zvířaty dle schváleného řádu MZe ČR.

V prostorách sadu je vybudováno zázemí pro demonstrační chov včel, které jsou využívány při výuce včelařství.

13. MEDVĚDÁRIUM

Pracovníci ZS Aves a NSEV se opět starali o kladenské medvědice Martu a Míšu, žijící v medvědáriu v areálu Kladenského zámečku. Od ošetřovatelů je jim věnována maximální péče. Během měsíců, kdy jsou aktivní, probíhalo jejich krmení s demonstrací pro veřejnost každou středu a sobotu od 9 hodin. V zimních měsících, kdy medvědice hibernují, probíhala údržba a oprava jejich výběhu.

14. PODĚKOVÁNÍ

Rádi bychom poděkovali všem, kteří nám pomohli financovat a realizovat naši činnost, především **Statutárnímu městu Kladnu** – jako zřizovateli, které prostřednictvím svých pracovníků a členů správní a dozorčí rady vychází vstříc našim projektům a aktivitám a poskytuje nám zázemí ekocentra. Díky patří i pracovníkům **odboru Životního prostředí a Krajského úřadu Středočeského kraje**, kteří našli pochopení pro realizaci našich předložených projektů, dále všem poskytovatelům dotací za příležitost zrealizovat naše záměry a vize, i za vstřícnost při administraci našich projektů. Děkujeme i našim **sponzorům**, ať už v zastoupení velkých firem, podnikatelů, živnostníků nebo jen malých dárců, kteří nám poskytují finanční prostředky, služby, materiál, či hodnotné ceny do soutěží. Nemůžeme zapomenout na naše **spolupracovníky, partnery a dobrovolníky**, kteří svým nadšením a usilovnou prací pomáhají plnit poslání Naučného střediska ekologické výchovy. V neposlední řadě děkujeme našim **klientům**, kteří mají zájem nejen o naše akce, které pravidelně navštěvují, ale hlavně, že jim není lhostejná ochrana přírody a životního prostředí.

Na shledanou na Čabárně!

(Autoři fotografií a textů jsou Barbora Barabášová, DiS., Dana Belušová, Luděk Hora, Ing. Lucia Lvová a kolektiv.)